

KANDIDATNUMMER 3139

Sidetall 1 av 3

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo

2014

I. Lytteprøve**Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.**1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?Det har to betydninger. Første er det geografiske området, andre er det etniske folkegruppen - samene.

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten er det territorien hvor samene bor. Den ligger i nord i Norge, Finland, Sverige og på Kolahalvøya, Russland.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

De basere sin identitet på genetiske faktorer, morsmål, språk, personer ønsket eller kombinasjoner av de tre.

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

Siida-systemet er basert på jaktlagt, det inkluderer grupper - siida. Dette systemet er etablert på boplasser og landsbyer hvor samene bor.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

Koloniseringen reduserte territorier hvor samene kunne jakte. De greide aldri motstand fordi samene bodde fjorødt ved kysten og langs elvene.

6. Nevn to eksempler på hvordan fornorskingspolitikken overfor samene ble praktisert.

Språk politikk. Samene skulle snakke norsk språk, barna skulle lære bare norsk på skoler. Jordbruks politikk. Jord kunne selges til norske statsborger som snakket og skrev norsk.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

Likestilling mellom norsk og samisk kulturer, særlig i språk, kultur, samfunnsliv. Det står at samene kan utvikle disse tre ting.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Samarbeid mellom alle nordiske land hvor samene bor.9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?Noaiden er forbindelse mellom gudene og mennesker. Noaiden kan se i framtiden. Det er religious man, en skaman.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

han var leder av bevegelse som var sterk i den samiske befolkningen, særlig mot alkohol bruk og naturlig plass i flere kultur befolkningen

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurar på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Fordi dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Det er unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre og i beste fall har de en lavtlønnet jobb.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

De unge som vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Han synes at utdanning er viktig for voksen, ikke "ung mann".

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" er det perioden når man tror at man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.
2. Den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet.
3. På midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tju- og trettiårene. opsto ord som kidsults og twixters i USA.
4. Økte valgmuligheter gir økt individualisering, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NORA-forskeren Christer Kyssen.
5. Hvis man får gjort nok i tjuårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

C. Alternative uttrykksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene hvem er forsørget dem.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper dyrket de dyktighet.
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret av denne usikkerheten.
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld at de i dag har for store forventninger (til hva livet skal bli på).
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har kommet tilbake på skolebenken.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston hadde funnet død,
- å spille ble en av sangene hennes spilt på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man spilte på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utga i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes fikk samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handler om de som
- å føde ble født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere har opplevd
- å fortelle en krig, og boka forteller at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg hadde moren forvandlet seg.
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale skal godt betales, slik at det er

å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
 å by Men hva er lykke, og hva ville livet by på til
 å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten ble
 å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke var så
 å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston ment
 å leve om alt dette, hvis hun hadde levet.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

(fordi) mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene, fordi de unge ofte har store forventninger til hvordan livet skal bli.

(så) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, så mange av dagens tjueåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

(derfor) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, derfor kan mange av dagens tjueåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

(av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, av den grunn kan mange av dagens tjueåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen rikkelig periode i verdenshistorien.Tjue- og trettiårene er en av rikkeligste perioder i livet.Hvilken periode synes du er rikkeligere enn barndommen?Jeg mener at ungdomstiden er den aller rikkeligste perioden i livet.Hva skal du gjøre i denne rikkeligste perioden?**G. Lukeøvelse**

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er stor ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere andres 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»Siden oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi venter til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun mener at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. manne flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i stor grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere ønsker å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat snart / kort hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner noe ^{som} helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, store verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Det halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å ha maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere andre abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene bidra bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer i omkring i Oslo, og er allerede på utkikk på nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link mellem bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

„Det vidunderlige“ i „Et dukkehjem“

Henrik Ibsen satt Norge på verdens litteraturløse.
I Ibsens forfatterskap kan vi se den norske
samfunnet på denne perioden. Ibsen beskriver
og analyserer relasjoner mellom ei kvinne
og en mann som bor på 1800-tallet.
Nora er en hovedperson i „Et dukkehjem“.
Først og fremst er hun en mor til barna
sine, en søt kone som ta vare på mannen
sin, en vennlig venn til Dr. Rank og fru
Linde. Nora er en lerketue som kriter
hele tiden i huset. Helmer fikk en ny
stilling i Aksjer Banken og de trenger ikke
å tenke om penger. Nora har det vidunderlig.
I løpet av tre dager kan vi se på hvilken
måte ~~forandret seg~~ ^{Noras liv}. Helmer
elsker kona si „så den søte og morsomme kvinne“.
Hun har ikke lov å spise makaroner og
være seg selv. Hun lyver til mannen sin
når det gjelder penger og gjeld til
Kroghstad. Noen gang leker hun med dukke-
barne sine og snakker fortrolig med fru
Linde eller Dr. Rank. I forhold til dem
kan vi se hvordan Nora er egoistisk og
selvoptatt. Hun vet om Ranks alvorlig
sykdom eller fru Lindes problemer men
Nora bryr seg ikke. Hun leker som
lerketue med Ranks følelser til henne og
tenker noen gang om hans penger. Det kan
hjelp henne i hennes kyniske tanker.

Do not write
in this space

Plutselig kan vi se at „det vidunderlige“ ~~er~~ i
Noras liv under trussel. Krogstad lover å
skrive et brev til Helmer og forteller om
Noras løgn. Nora prøver å stoppe ham
men brevet ble skrevet og sendt. Da
„det vidunderlige skal skje“, kanskje kan
det skje etter maskaradedanse. Nora danser
tarantella og ønsker å være i løgn. Ibsen
braker mange symboler i et dukkehjem som
ordene „det vidunderlige“, lege som kan ikke
hjelp til „sykt ekteskap“, tarantella danse
som viser Nora i maskaradekter. Etter danse
lese Helmer Krogstads brev og kan vi se at
det vidunderlige ikke skje. Helmer er mer
opptatt med fasadelivet med Nora. Han
forstår ikke kenne og hvordan det skje.
På den andre siden forstår Nora at hun ikke
lever sitt eget liv. Hun var en dukke til
mannen hennes sin og til faren sin. Men
alt forandret i et dukkehjem som Nora og
Helmer har. Mellom „det vidunderlige som
skal skje“ og „det vidunderlige som ikke skje“
står Nora og hun skal velge mellom
ideal og virkelighet, å være seg selv eller ikke,
mellom løgn og sannhet.